ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO TIZZANO της 15ης Ιανουαρίου 2004 [1]

1. Με διάταξη της 11ης Ιουλίου 2002, το Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich (πρώτο τμήμα προσφυγών της περιφερείας του Linz, υπαγόμενο στη διεύθυνση οικονομικών για την Άνω Αυστρία, στο εξής: Berufungssenat I ή πρώτο τμήμα προσφυγών) υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, πλείονα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονισμός 2988/95) [2]. Εν ολίγοις, το πρώτο τμήμα προσφυγών ερωτά αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού έχει άμεση εφαρμογή εντός των κρατών μελών και αν η τετραετής προθεσμία παραγραφής την οποία προβλέπει διακόπηκε με τη γνωστοποίηση ενός ελέγχου αποφασισθέντος, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4045/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, περί των ελέγχων, εκ μέρους των κρατών μελών, των πράξεων που αποτελούν μέρος του συστήματος χρηματοδοτήσεως από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, και περί καταργήσεως της οδηγίας 77/435/ΕΟΚ, λόγω της υπάρξεως παραγόντων που συνεπάγονται κινδύνους παρανομιών και, ιδίως, λόγω της συχνότητας των πράξεων που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας.

2. Στα υποβληθέντα από το Berufungssenat I ερωτήματα ενέμεινε το Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt (Αυστρία) (στο εξής: Unabhängiger Finanzsenat ή ανεξάρτητο φορολογικό τμήμα), το οποίο κατέστη από 1ης Ιανουαρίου 2003 αρμόδιο για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

I — Νομικό πλαίσιο

Α — *Κοινοτική κανονιστική ρύθμιση*

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3665/87 και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις

3. Όπως είναι γνωστό, στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, έχουν καθιερωθεί κοινές οργανώσεις αγοράς οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μέτρα σκοπούντα στη ρύθμιση των τιμών των γεωργικών προϊόντων. Δεδομένου ότι οι τιμές που ισχύουν στην κοινή αγορά είναι διαρκώς υψηλότερες προς τις τιμές της παγκόσμιας αγοράς, προκειμένου να καταστούν δυνατές οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων κοινο-

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

2 — ΕΕ L 312, σ. 1.

τικής καταγωγής προς τρίτες χώρες, προβλέφθηκαν ειδικές επιδοτήσεις προς τους εξαγωγείς, καλούμενες «επιστροφές λόγω εξαγωγής», οι οποίες προορίζονται να καλύψουν τη διαφορά μεταξύ των κοινοτικών και των παγκοσμίων τιμών.

4. Κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών, οι λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών λόγω εξαγωγής γεωργικών προϊόντων ρυθμίζονταν από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987 [3].

5. Προκειμένου να παταχθούν οι πλείονες παρανομίες και απάτες εις βάρος του κοινοτικού προϋπολογισμού οι οποίες διαπιστώθηκαν κατά την εφαρμογή εν λόγω καθεστώτος, το άρθρο 11 του κανονισμού αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2945/94 [4], προέβλεψε την υποχρέωση αποδόσεως των αχρεωστήτως εισπραχθέντων επιστροφών καθώς και κυρώσεις ικανές να ωθήσουν τους εξαγωγείς να τηρούν τις κοινοτικές διατάξεις.

6. Ο κανονισμός 3665/87 καταργήθηκε πρόσφατα με τον κανονισμό (ΕΚ) 800/1999 της Επιτροπής [5], ο οποίος είναι μεταγενέστερος των επίδικων πραγματικών περιστατικών και δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση. Καθόσον μας ενδιαφέρει εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο κανονισμός αυτός προβλέπει, για την απόδοση των αχρεωστήτως εισπραχθεισών επιστροφών λόγω εξαγωγής, τετραετή προθεσμία παραγραφής η οποία τρέχει από την κοινοποίηση στον δικαιούχο της οριστικής αποφάσεως περί χορηγήσεως επιστροφής (άρθρο 52, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β').

Ο κανονισμός 4045/89

7. Πάντοτε με σκοπό την πρόληψη και τη διαπίστωση των παρανομιών και των απατών, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4045/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989 [6], υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν ετησίως προγράμματα ελέγχου επί ενός δείγματος επιχειρήσεων οι οποίες διενεργούν πράξεις εμπίπτουσες στο σύστημα χρηματοδοτήσεως του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (στο εξής: ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων. Το δείγμα αυτό πρέπει να επιλέγεται με βάση τη σπουδαιότητα των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της χρηματοδοτήσεως από το ΕΓΤΠΕ και άλλους παράγοντες που συνεπάγονται κινδύνους παρανομιών (άρθρο 2).

3 — Κανονισμός για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 351, σ. 1).

4 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 2ας Δεκεμβρίου 1994, για τροποποίηση του κανονισμού 3665/87 για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 310, σ. 57)

5 — Κανονισμός της 15ης Απριλίου 1999, για τις κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 102, σ.11), βλ. άρθρο 54.

6 — Κανονισμός περί των ελέγχων, εκ μέρους των κρατών μελών, των πράξεων που αποτελούν μέρος του συστήματος χρηματοδοτήσεως από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, και περί καταργήσεως της οδηγίας 77/435/ΕΟΚ (ΕΕ L 388, σ. 18).

Ο κανονισμός 2988/95

8. Μολονότι, στο πλαίσιο πλειόνων πολιτικών, όπως η κοινή γεωργική πολιτική, υπήρχαν ήδη διατάξεις με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και την αποτελεσματική καταπολέμηση των πράξεων που πλήττουν τα συμφέροντα αυτά (τρίτη και τέταρτη αιτιολογική σκέψη), το Συμβούλιο ενέκρινε τον κανονισμό 2988/95, ο οποίος περιέχει «γενικ[ούς] κανόνες σχετικά με ομοιογενείς ελέγχους, καθώς και με διοικητικά μέτρα και κυρώσεις για τις παρατυπίες βάσει του κοινοτικού δικαίου» (άρθρο 1, παράγραφος 1).

9. Δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2:

«Παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός [τον οποίο διαχειρίζονται οι] Κοινότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη.»

10. Καθόσον μας ενδιαφέρει εν προκειμένω, πρέπει πάντως να υπομνησθεί ιδίως το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού, το οποίο ορίζει τα εξής:

«1. Η προθεσμία παραγραφής της δίωξης [7] είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας που ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1. Ωστόσο, οι τομεακοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν μικρότερη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών ετών.

Για τις διαρκείς ή επαναλαμβανόμενες παρατυπίες, η παραγραφή τρέχει από την ημέρα που έπαυσε η παρατυπία. Για τα πολυετή προγράμματα, η προθεσμία παραγραφής συνεχίζεται σε κάθε περίπτωση ως την τελική ολοκλήρωση του προγράμματος.

Η παραγραφή της δίωξης [8] διακόπτεται από κάθε πράξη που φέρεται εις γνώσιν του ενδιαφερόμενου, προέρχεται από την αρμόδια αρχή και αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας. Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει και πάλι να τρέχει μετά από κάθε διακοπή της.

Εντούτοις, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο κατά τη λήξη χρονικού διαστήματος ίσου τουλάχ⊠στον [προς το διπλάσιο] της προθεσμίας παραγραφής, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποια κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις που η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1.

7 — Υποσημείωση αφορώσα μόνον το ιταλικό κείμενο των προτάσεων.

8 — Υποσημείωση αφορώσα μόνον το ιταλικό κείμενο των προτάσεων.

2. Η προθεσμία εκτέλεσης της απόφασης που καθορίζει τη διοικητική ποινή είναι τριετής. Ως έναρξη της προθεσμίας αυτής υπολογίζεται η ημέρα κατά την οποία η απόφαση κατέστη οριστική.

Οι περιπτώσεις διακοπής και αναστολής ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου.

3. Τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια εφαρμογής προθεσμίας μεγαλύτερης από την προβλεπόμενη στις παραγράφους 1 και 2 αντιστοίχως.»

B — *Εθνικές διατάξεις*

11. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο Ausfuhrerstattungsgesetz [9] (αυστριακός νόμος περί των επιστροφών λόγω εξαγωγής, στο εξής: AEG) δεν προβλέπει ρητώς προθεσμία παραγραφής για την απόδοση των αχρεωστήτως χορηγηθεισών επιστροφών, αλλά παραπέμπει συναφώς στις εφαρμοστέες στον τελωνειακό τομέα διατάξεις (άρθρο 1, παράγραφος 5).

9 — BGBl. 1994 660.

12. Στον τομέα αυτόν, το άρθρο 74, παράγραφος 2, του Zollrechts-Durchführungsgesetz [10] (νόμου περί εφαρμογής του τελωνειακού δικαίου, στο εξής: ZollR-DG) ορίζει, για την είσπραξη των εισαγωγικών και των εξαγωγικών δασμών, τριετή προθεσμία παραγραφής από την ημερομηνία γενέσεως της τελωνειακής οφειλής [11].

II — Τα πραγματικά περιστατικά και τα προδικαστικά ερωτήματα

13. Η διαφορά της κύριας δίκης προκλήθηκε από την απόφαση του Zollamt Salzburg/Erstattungen (τελωνείο του Salzburg/επιστροφές, στο εξής: Zollamt Salzburg) να ζητήσει από την εταιρία Herbert Handlbauer GmbH (στο εξής: Handlbauer ή προσφεύγουσα της κύριας δίκης) την απόδοση μιας επιστροφής λόγω εξαγωγής η οποία κρίθηκε μη οφειλόμενη και να της επιβάλει κύρωση για τον λόγο αυτόν.

14. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, στις 3 Σεπτεμβρίου 1996, η Handlbauer εξήγαγε προς την Ουγγαρία μια παρτίδα 958 τεμαχίων κατεψυγμένου βοείου κρέατος, συνολικού βάρους 19 912,36 kg. Για την πράξη αυτή, εισέπραξε στις 24 Σεπτεμβρίου 1996 προκαταβολή επί της επιστροφής, ανερχόμενη σε 202 769 αυστριακά σελίνια (ATS). Η εγγύηση που καταβλήθηκε για την προκαταβολή αυτή ελευθερώθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1996.

10 — BGBl. 1994 654, όπως ίσχυε όταν δημοσιεύθηκε στο BGBl. 1998 13.

11 — Στον τελωνειακό τομέα, τριετή παραγραφή για την είσπραξη των δασμών προβλέπει και το άρθρο 221, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1).

15. Μετά τη χορήγηση της συνδρομής αυτής, στις 20 Δεκεμβρίου 1999, η Handlbauer πληροφορήθηκε ότι η υπηρεσία εξωτερικού ελέγχου και ελέγχου επιχειρήσεων του Hauptzollamt (κύριας τελωνειακής υπηρεσίας) Linz επρόκειτο να προβεί σε έλεγχο των εξαγωγών του έτους 1996 στον τομέα των οργανώσεων των αγορών του βοείου και του χοιρείου κρέατος. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η Handlbauer περιελήφθη μεταξύ των ελεγκτέων δυνάμει του κανονισμού 4045/89 επιχειρήσεων, διότι πλείονες παρατυπίες είχαν ήδη αναφανεί κατά τις εξαγωγές του 1995.

16. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ο οποίος πραγματοποιήθηκε το 2000, διαπιστώθηκε ότι, σε πλείονες περιπτώσεις, δεν είχε αποδειχθεί η κοινοτική καταγωγή του εξαχθέντος κρέατος.

17. Κατά συνέπεια, με απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2001, το Zollamt Salzburg απαίτησε από την Handlbauer, κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 5 του AEG και 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87, την απόδοση της προηγουμένως χορηγηθείσας επιστροφής λόγω εξαγωγής. Επιπλέον, της επέβαλε κύρωση ύψους 101 384 ATS, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', του προπαρατεθέντος κανονισμού.

18. Η Handlbauer άσκησε διοικητική προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής, η οποία όμως απορρίφθηκε. Έτσι, στις 17 Αυγούστου 2001, προσέφυγε ενώπιον του Berufungssenat I, ισχυριζόμενη ότι η απόδοση της επιστροφής λόγω εξαγωγής και η αντίστοιχη κύρωση είχαν αποφασισθεί μόλις στις 20 Ιανουαρίου 2001, ήτοι μετά την παρέλευση της τριετούς προθεσμίας παραγραφής που προβλέπουν το άρθρο 74, παράγραφος 2, του ZollR-DG και το άρθρο 221, παράγραφος 3, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα.

19. Απαντώντας στον ισχυρισμό αυτόν το Zollamt Salzburg υποστήριξε ότι, για την απόδοση των επιστροφών λόγω εξαγωγής, έχει εφαρμογή η τετραετής παραγραφή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95. Επιπλέον, διευκρίνισε ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής η οποία έχει άμεση εφαρμογή, η προθεσμία μπορούσε να διακοπεί από ελέγχους όπως οι πραγματοποιηθέντες στην Handbauer.

20. Το Berufungssenat I, αμφιβάλλοντας ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 2988/95, υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση παρατυπιών, έχει ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άμεση εφαρμογή εντός των κρατών μελών, ιδίως στον τομέα των οργανώσεων αγοράς (επιστροφή λόγω εξαγωγής);

Μπορούν οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών να εφαρμόζουν άμεσα το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο προβλέπει τετραετή παραγραφή για τη δίωξη λόγω παρατυπίας;

2) Αποτελεί η γνωστοποίηση της διενεργείας τελωνειακού ελέγχου σε μια επιχείρηση, προς τους υπευθύνους της επιχειρήσεως αυτής, πράξη που αποσκοπεί στη διερεύνηση ή στη δίωξη λόγω παρατυπίας, διακόπτουσα την τετραετή παραγραφή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του προπαρατεθέντος κανονισμού, οσάκις ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4045/89 λόγω του προφανούς κινδύνου ή της συχνότητας ενεργειών που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας κατά την εφαρμογή της κοινής αγροτικής πολιτικής;»

III — Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

21. Κατά την κινηθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, η Δημοκρατία της Αυστρίας και η Επιτροπή. Στη συνέχεια, οι ανωτέρω παρενέβησαν κατά τη συνεδρίαση της 4ης Νοεμβρίου 2003, στη οποία παρέστη επίσης το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

22. Κατά τη διάρκεια της δίκης, το Δικαστήριο πληροφορήθηκε ότι, κατόπιν της ενάρξεως ισχύος του Abgaben-Rechtsmittel-Reformgesetz [12] (νόμου περί μεταρρυθμίσεως των ενδίκων βοηθημάτων στον φορολογικό τομέα, στο εξής: μεταρρυθμιστικός νόμος), το Unabhängiger Finanzsenat κατέστη το αρμόδιο δικαστήριο στην κύρια δίκη.

23. Κατά την έρευνα της υποθέσεως, το Δικαστήριο ζήτησε από το Unabhängiger Finanzsenat ορισμένες εξηγήσεις ως προς τον χαρακτηρισμό του ως δικαστηρίου, υπό την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ, και μερικές διευκρινίσεις ως προς το νομικό πλαίσιο που θέσπισε ο προπαρατεθείς μεταρρυθμιστικός νόμος.

IV — Νομική ανάλυση

Α — *Επί του χαρακτηρισμού του Unabhängiger Finanzsenat ως δικαστηρίου*

24. Κατά τη διάρκεια της δίκης, όπως προεκτέθηκε, ανέκυψαν αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του Unabhängiger Finanzsenat ως δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, όσον αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν. Συνεπώς, πριν εκφέρω γνώμη επί των ερωτημάτων αυτών, θα εξετάσω σύντομα το πρόβλημα.

12 — BGBl. 2002 97.

25. Τα ερωτηματικά γεννήθηκαν λόγω του ότι το Unabhängiger Finanzsenat διαδέχθηκε ένα όργανο δυνάμενο να εξομοιωθεί από πολλές απόψεις προς τα τμήματα προσφυγών τα οποία το Δικαστήριο, με την απόφαση Schmid [13], δεν θεώρησε ως δικαστήρια υπό την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ [14]

26. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι στην αυστριακή έννομη τάξη, πριν από τη σύσταση του Unabhängiger Finanzsenat, οι δικαιοδοτικές αρμοδιότητες στον φορολογικό και τελωνειακό τομέα ασκούνταν από όργανα των περιφερειακών διευθύνσεων της αυστριακής φορολογικής αρχής καλούμενα «τμήματα προσφυγών». Τα τμήματα αυτά ήσαν δύο ειδών: τα προβλεπόμενα από τον Bundesabgabenordnung (ομοσπονδιακό φορολογικό κώδικα, στο εξής: BAO), αρμόδια να αποφαίνονται επί των αποφάσεων που εκδίδονταν επί φορολογικών θεμάτων, και τα διεπόμενα από τον ZollR-DG, αρμόδια επί τελωνειακών θεμάτων.

27. Τα προβλεπόμενα από τον BAO τμήματα προσφυγών είχαν στενή, όχι μόνον οργανική αλλά και λειτουργική, σχέση προς τη διοικητική αρχή που εξέδιδε τις αποφάσεις επί των οποίων αυτά έπρεπε να αποφανθούν. Συγκεκριμένα, δύο από τα πέντε μέλη των τμημάτων προέρχονταν από τη φορολογική αρχή και ένα από αυτά εξακολουθούσε να ασκεί τις αρμοδιότητές του εντός αυτής της αρχής, εξακολουθώντας επομένως να υπόκειται στις οδηγίες των ιεραρχικώς προϊσταμένων του. Εξάλλου, ο διορισμός των μελών των τμημάτων προσφυγών απέκειτο στον πρόεδρο της περιφερειακής οικονομικής διευθύνσεως, ο οποίος ήταν κατά νόμο μέλος και πρόεδρος των τμημάτων. Επιπλέον, καμία νομοθετική διάταξη δεν τον εμπόδιζε να τροποποιεί τη σύνθεση των τμημάτων αυτών κατά τη διάρκεια της εξετάσεως μιας υποθέσεως. Τέλος, ο ίδιος ο πρόεδρος μπορούσε να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων των τμημάτων.

28. Εντός αυτού του νομικού πλαισίου, το Δικαστήριο, με την απόφαση Schmid, έκρινε ότι τα προβλεπόμενα από τον BAO τμήματα προσφυγών «[είχαν] οργανικούς και λειτουργικούς δεσμούς με την περιφερειακή οικονομική διεύθυνση, η οποία [εξέδιδε] τις αποφάσεις που προσβάλλοντ[αν] ενώπιόν του[ς], και ότι οι δεσμοί αυτοί δεν επ[έτρεπαν] να του[ς] αναγνωρισθεί η ιδιότητα τρίτου σε σχέση με την εν λόγω διοικητική αρχή» [15].

29. Για τον λόγο αυτόν, έκρινε ότι τα τμήματα αυτά δεν είχαν την ιδιότητα του δικαστηρίου, δεδομένου ότι, κατά το Δικαστήριο, η ιδιότητα αυτή μπορεί να αναγνωρισθεί μόνο «σε αρχή η οποία έχει την ιδιότητα τρίτου ως προς την αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση» [16].

13 — Απόφαση της 30ής Μαΐου 2002, C-516/99 (Συλλογή 2002, σ. I-4573).

14 — Θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι, «προκειμένου να εκτιμηθεί αν το αιτούν όργανο είναι δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου [234 ΕΚ], ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικώς στο κοινοτικό δίκαιο, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ένα σύνολο στοιχείων όπως είναι η ίδρυση του εν λόγω οργάνου με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου καθώς και η ανεξαρτησία του» (αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-54/96, Dorsch Consult, Συλλογή 1997, σ. I-4961, σκέψη 23, και παρατιθέμενη σ' αυτή νομολογία, καθώς και της 21ης Μαρτίου 2000, C-110/98 έως C-147/98, Gabalfrisa κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-1577, σκέψη 33).

15 — Προπαρατεθείσα απόφαση, σκέψη 38.

16 — Όπ.π. σκέψη 36. Υπό την ίδια έννοια, βλ. απόφαση της 30ής Μαρτίου 1993, C-24/92, Corbiau (Συλλογή 1993, σ. I-1277, σκέψη 15), την οποία υπενθυμίζει η απόφαση Schmid.

30. Αμφιβολίες ως προς την ιδιότητα του τρίτου σε σχέση με τη διοικητική αρχή προβλήθηκαν στην υπό κρίση υπόθεση και ως προς το διεπόμενο από τον ZollR-DG πρώτο τμήμα προσφυγών, το οποίο είχε υποβάλει αρχικώς τα προδικαστικά ερωτήματα.

31. Όπως εξέθεσα, όμως, κατόπιν της ενάρξεως ισχύος της προαναφερθείσας μεταρρυθμίσεως (σημείο 22), το αρμόδιο όργανο για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης δεν είναι πλέον το πρώτο τμήμα προσφυγών, αλλά το Unabhängiger Finanzsenat το οποίο το διαδέχθηκε και το οποίο ενέμεινε στα ερωτήματα που είχε ήδη υποβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου το εν λόγω τμήμα. Κατά συνέπεια, δεν είναι πλέον αναγκαία η επίλυση των ζητημάτων που αφορούν τη φύση του τελευταίου· πρέπει αντιθέτως να εκτιμηθεί, υπό το πρίσμα των τροποποιήσεων που επέφερε η πρόσφατη μεταρρύθμιση, ο χαρακτηρισμός ως δικαστηρίου του οργάνου που το διαδέχθηκε.

32. Όπως υπογραμμίσθηκε με τις παρασχεθείσες στο Δικαστήριο εξηγήσεις, η πρόσφατη μεταρρύθμιση σκοπεί ακριβώς στη διόρθωση των πτυχών αυτών του προϋφισταμένου συστήματος των τμημάτων προσφυγών οι οποίες, στην υπόθεση Schmid, ώθησαν το Δικαστήριο να αρνηθεί στα τμήματα αυτά τον χαρακτηρισμό του «δικαστηρίου».

33. Συγκεκριμένα, με τον μεταρρυθμιστικό νόμο, οι δικαιοδοτικές αρμοδιότητες επί φορολογικών και δασμολογικών θεμάτων ανατέθηκαν σε ένα νέο όργανο (το Unabhängiger Finanzsenat) το οποίο, αντιθέτως προς τα τμήματα προσφυγών, δεν αποτελεί τμήμα της φορολογικής αρχής (άρθρο 1 του Bundesgesetz zur Errichtung eines unabhängigen Finanzsenats [17], στο εξής: συστατικός νόμος).

34. Επιπλέον, αντιθέτως προς τα μέλη των τμημάτων προσφυγών, τα μέλη των τμημάτων του Unabhängiger Finanzsenat δεν μπορούν να μετέχουν στη δραστηριότητα της διοικητικής αρχής αυτής. Ειδικότερα, κατ' εφαρμογήν του νέου άρθρου 85c, παράγραφος 4, του ZollR-DG, τα αρμόδια επί δασμολογικών θεμάτων τμήματα του νέου οργανισμού απαρτίζονται από τρία μέλη «πλήρους απασχολήσεως», τα οποία, δυνάμει του συστατικού νόμου δεν μπορούν να ασκούν καμία δραστηριότητα δυνάμενη να εμποδίζει την εκπλήρωση της αποστολής τους, θίγουσα τα ουσιώδη συμφέροντα της υπηρεσίας ή δυνάμενη να δημιουργήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους ή την ανεξαρτησία τους (άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, του συστατικού νόμου).

35. Τέλος, τα μέλη πλήρους απασχολήσεως του Unabhängiger Finanzsenat τυγχάνουν σοβαρών εγγυήσεων «κατά μη προσηκουσών επεμβάσεων ή πιέσεων εκ μέρους της εκτελεστικής εξουσίας» [18]. Συγκεκριμένα, διορίζονται στο όργανο αυτό για αόριστο χρόνο και μπορούν να απαλλαγούν των καθηκόντων τους μόνο με απόφαση της

17 — Νόμος περί συστάσεως ενός ανεξαρτήτου φορολογικού τμήματος, που περιλαμβάνεται στον μεταρρυθμιστικό νόμο.

18 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Schmid, σκέψη 41. Βλ., επίσης, απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1999, C-103/97, Köllensperger και Atzwanger (Συλλογή 1999, σ. I-551, σκέψη 21).

ολομελείας του ανεξαρτήτου φορολογικού τμήματος ή μιας επιτροπής συσταθείσας από αυτήν (άρθρο 6, παράγραφος 3, του συστατικού νόμου).

36. Υπό το πρίσμα των καινοτομιών αυτών, φρονώ ότι οι λόγοι που ώθησαν το Δικαστήριο στη υπόθεση Schmid να θέσει υπό αμφισβήτηση τη φύση του παραπέμποντος οργάνου ως δικαστηρίου δεν συντρέχουν πλέον στην υπό κρίση υπόθεση.

37. Συνεπώς, φρονώ ότι το Unabhängiger Finanzsenat αποτελεί δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ και ότι, κατά συνέπεια, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν, τα οποία θα εξετάσω τώρα.

Β — *Επί της ουσίας*

38. Όπως προεξέθεσα, στην υπό κρίση υπόθεση υποβάλλονται στην κρίση του Δικαστηρίου δύο ερωτήματα με τα οποία ερωτάται κατ' ουσίαν αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού έχει άμεση εφαρμογή εντός των κρατών μελών και αν η τετραετής προθεσμία παραγραφής που προβλέπει το άρθρο αυτό μπορεί να διακοπεί με τη γνωστοποίηση τελωνειακού ελέγχου που αποφασίστηκε, σύμφωνα με τον κανονισμό 4045/89, βάσει παραγόντων που συνεπάγονται κινδύνους παρανομιών και, ειδικότερα, λαμβανομένης υπόψη της συχνότητας των πράξεων που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας.

1. Προοίμιο: το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95

39. Θα ήθελα να επισημάνω εκ προοιμίου ότι, κατά τη διάταξη περί παραπομπής, τα ερωτήματα που συνόψισα ανωτέρω λαμβάνουν ως αφετηρία ότι, προβλέποντας ότι «η προθεσμία παραγραφής της δίωξης είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας», το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 αναφέρεται σε όλες τις διοικητικής φύσεως πράξεις που εκδίδουν οι εθνικές ή οι κοινοτικές αρχές, με σκοπό την πάταξη των παρανομιών, είτε πρόκειται για διοικητικές κυρώσεις υπό στενή έννοια, σύμφωνα με το άρθρο 5, είτε για μέτρα αφαιρέσεως ενός αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οφέλους, δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού αυτού [19].

19 — Υπενθυμίζω ότι, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95, θεωρείται «μέτρο» η «αφαίρεση του αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οφέλους [...] με την υποχρέωση καταβολής των οφειλομένων ή επιστροφής των αδικαιολογήτως εισπραχθέντων ποσών [ή] με την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγύησης που έχει συσταθεί για την υποστήριξη της αίτησης παρασχεθέντος οφέλους ή για την είσπραξη προκαταβολής». Υπενθυμίζω εξάλλου ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού απαριθμεί τις διοικητικές κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν σε περίπτωση παρανομιών εκ προθέσεως ή εξ αμελείας.

40. Δεδομένου ότι η Handlbauer και η Επιτροπή αμφισβήτησαν την ορθότητα της αφετηρίας αυτής, πρέπει να εκτιμηθεί, πριν εξετασθούν τα ερωτήματα καθαυτά, αν η προπαρατεθείσα διάταξη καλύπτει και τις πράξεις, όπως η απόφαση του Zollamt Salzburg, με τις οποίες όχι μόνον επιβάλλονται πρόστιμα, αλλά επιπλέον ζητείται η απόδοση αχρεωστήτως εισπραχθέντων ποσών.

41. Η Handlbauer απαντά αρνητικά στο ερώτημα αυτό, διότι φρονεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 αφορά αποκλειστικά τις ποινικές κυρώσεις. Ειδικότερα, κατ' αυτήν, η διάταξη καθορίζει την προθεσμία εντός της οποίας μπορούν να επιβληθούν μέτρα τέτοιας φύσεως για να παταχθούν οι παρανομίες από πλευράς του κοινοτικού δικαίου.

42. Η απάντηση της Επιτροπής διαφέρει, αλλά είναι επίσης αρνητική: κατ' αυτήν, η εν λόγω προθεσμία έχει εφαρμογή, αντιθέτως, στις διοικητικές πράξεις, αν και όχι σε όλες, αλλά μόνο σ' αυτές που επιβάλλουν κύρωση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού 2988/95. Συνεπώς, η προθεσμία αυτή δεν έχει εφαρμογή σε μέτρα όπως η απόδοση ενός αχρεωστήτως εισπραχθέντος χρηματικού οφέλους, την οποία αφορά το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, τούτο δε διότι, κατά την Επιτροπή, οι διατάξεις που προβλέπουν τις προθεσμίες παραγραφής οι οποίες αντιστοιχούν στα μέτρα αυτά έχουν διαφορετική διάρθρωση: προβλέπουν την έναρξη των προθεσμιών αυτών από την έκδοση της πράξεως χορηγήσεως του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και όχι, όπως η εν λόγω διάταξη, από τη διάπραξη της παρανομίας· επιπλέον, αντιθέτως προς την προπαρατεθείσα διάταξη, ουδόλως διακρίνουν μεταξύ της παραγραφής της διώξεως και της παραγραφής της επιβολής των κυρώσεων.

43. Κατά τη γνώμη μου, η άποψη η οποία προφανώς προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής είναι ορθή και πρέπει αντιθέτως να απορριφθούν οι μόλις εκτεθείσες απόψεις.

44. Τούτο ισχύει κατ' αρχάς ως προς την άποψη της Handlbauer, κατά την οποία η προπαρατεθείσα διάταξη περιέχει προθεσμία για τον ποινικό κολασμό των παρανομιών από πλευράς του κοινοτικού δικαίου. Συναφώς, χωρίς να είναι ανάγκη να εκφέρω γνώμη επί της υπάρξεως αρμοδιότητας της Κοινότητας να καθορίζει τις προθεσμίες παραγραφής στον ποινικό τομέα, περιορίζομαι στην επισήμανση ότι ο κανονισμός 2988/95 θεσπίζει «γενικ[ούς] κανόνες σχετικά με ομοιογενείς ελέγχους, καθώς και με *διοικητικά μέτρα και κυρώσεις* [20] για τις παρατυπίες βάσει του κοινοτικού δικαίου» (άρθρο 1, παράγραφος 1). Εξάλλου, η εφαρμογή του «δεν θίγει την εφαρμογή του ποινικού δικαίου των κρατών μελών» (δωδέκατη αιτιολογική σκέψη).

20 — Η υπογράμμιση δική μου.

45. Συνεπώς, ο προπαρατεθείς κανονισμός έχει ως σκοπό να διέπει, και από πλευράς παραγραφής, τα διοικητικής φύσεως μέτρα και τις διοικητικής φύσεως κυρώσεις που επιβάλλουν οι αρμόδιες αρχές σε περίπτωση πράξεων οι οποίες πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, αν, δυνάμει εθνικών διατάξεων του ποινικού δικαίου, οι παρανομίες αυτές αποτελούν συγχρόνως εγκλήματα, για τον καθορισμό των προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί δίωξη, πρέπει να γίνεται αναφορά αποκλειστικώς στη σχετική ρύθμιση των κρατών μελών η οποία, όπως προεκτέθηκε, εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη του εν λόγω κανονισμού,

46. Πρέπει πάντως, κατά τη γνώμη μου, να απορριφθεί και η άποψη της Επιτροπής ότι η εν λόγω προθεσμία παραγραφής αφορά μόνον τις πράξεις που επισύρουν διοικητική κύρωση, υπό την έννοια του άρθρου 5, και όχι και τα μέτρα αφαιρέσεως ενός αδικαιολογήτως κτηθέντος οφέλους, τα οποία αφορά το άρθρο 4 του κανονισμού 2988/95.

47. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προπαρατεθέντος κανονισμού καθορίζει προθεσμία παραγραφής της διώξεως η οποία τρέχει «από τη διάπραξη της παρατυπίας». Υπενθυμίζω επίσης ότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, η έννοια της παρατυπίας περιλαμβάνει «κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός [τον οποίο διαχειρίζονται οι] Κοινότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη».

48. Όπως έχει ήδη διευκρινίσει το Πρωτοδικείο με την απόφαση Peix κατά Επιτροπής, «ελλείψει ενδείξεων περί του αντιθέτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι η έννοια της παρατυπίας που ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 μέσω αναφοράς στην ευρεία έννοια που της έχει προσδοθεί με το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού καλύπτει τόσο τις εκ προθέσεως παρατυπίες ή αυτές που προκλήθηκαν από αμέλεια, οι οποίες μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 5 αυτού του κανονισμού, να επιφέρουν διοικητική κύρωση, όσο και τις παρατυπίες που δικαιολογούν απλώς τη λήψη διοικητικού μέτρου προβλεπόμενου από το άρθρο 4 του κανονισμού» [21]. Κατά συνέπεια, όπως διευκρίνισε το Πρωτοδικείο, σε περίπτωση παρανομίας, το άρθρο 3 του προπαρατεθέντος κανονισμού έχει εφαρμογή εν πάση περιπτώσει, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού της εκδοθείσας από την αρμόδια αρχή πράξεως ως «διοικητικής κυρώσεως» υπό στενή έννοια ή ως «μέτρου».

49. Όπως παρατήρησαν ορθώς η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η λύση αυτή είναι σύμφωνη προς τον σκοπό του κανονισμού 2988/95, ο οποίος συνίσταται στη θέσπιση «γενικών κανόνων» προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική καταπολέμηση «των πράξεων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων σε

21 — Απόφαση της 13ης Μαρτίου 2003, Τ-125/01 (Συλλογή 2003, σ. II-865, σκέψη 79).

όλους τους τομείς» (άρθρο 1 και τρίτη και τέταρτη αιτιολογική σκέψη). Πράγματι, σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, προβλέπεται σε όλους τους τομείς γενική τετραετής προθεσμία για την αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Αντιθέτως, αν γίνει δεκτή η άποψη της Επιτροπής, στους τομείς όπου δεν προβλέπεται ειδική προθεσμία παραγραφής, η προστασία του κοινοτικού συμφέροντος για την ανάκτηση των εν λόγω ποσών θα επαφίετο στις εκτιμήσεις των διαφόρων κρατών μελών τα οποία θα μπορούσαν μάλιστα, όπως εν προκειμένω, να προβλέπουν συντομότερες προθεσμίες.

50. Η Επιτροπή αντιτείνει ωστόσο ότι η προτεινόμενη ερμηνεία δεν συμβιβάζεται με το ότι, κατά την εν λόγω διάταξη, η προθεσμία παραγραφής αρχίζει να τρέχει μάλλον από την ημερομηνία διαπράξεως της παρανομίας και όχι από την ακριβέστερη ημερομηνία χορηγήσεως της συνδρομής στον επιχειρηματία.

51. Η αντίρρηση αυτή ωστόσο δεν ασκεί επιρροή κατά τη γνώμη μου, διότι, κατόπιν προσεκτικής αναγνώσεως, προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 ο τρόπος καθορισμού της ημερομηνίας ενάρξεως της προθεσμίας παραγραφής και στην περίπτωση αποδόσεως αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού. Στην πραγματικότητα, όπως μπορεί να συναχθεί από τον ορισμό της παρατυπίας που περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, η ημερομηνία αυτή συμπίπτει με την ημερομηνία κατά την οποία ο επιχειρηματίας προβαίνει στην πράξη ή στην παράλειψη που καθιστά το εισπραχθέν ποσό αχρεώστητο και έτσι πλήττει τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων.

52. Η ερμηνεία αυτή, τέλος, προφανώς δεν έρχεται σε αντίθεση προς το ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/95 προβλέπει, στην παράγραφο 1, προθεσμία παραγραφής της *διώξεως* και, στην παράγραφο 2, προθεσμία παραγραφής της εκτελέσεως των *κυρώσεων*. Αντιθέτως, νομίζω ότι το γεγονός ότι η πρώτη διάταξη χρησιμοποιεί μια ευρύτερη έκφραση από τον όρο «κυρώσεις» επιβεβαιώνει ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή σε μια κατηγορία πράξεων ευρύτερη από αυτή την οποία αφορά η επόμενη διάταξη. Συνεπώς, η προθεσμία παραγραφής του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεν αφορά μόνον τις κατά κυριολεξία «κυρώσεις», αλλά, γενικότερα, όλες τις πράξεις οι οποίες, δυνάμει του κανονισμού, μπορούν να εκδοθούν για τη δίωξη λόγω ενεργειών που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων.

53. Συνεπώς, για τους ανωτέρω εκτεθέντες λόγους, φρονώ ότι πρέπει να εφαρμοσθεί η προθεσμία παραγραφής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 σε μια απόφαση όπως η εκδοθείσα από το Zollamt Salzburg.

54. Ως εκ τούτου, μπορώ τώρα να προχωρήσω στην ανάλυση των δύο υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων, τα οποία αφορούν την άμεση εφαρμογή της διατάξεως αυτής και την έννοια της πράξεως που διακόπτει την προβλεπόμενη από την εν λόγω διάταξη προθεσμία παραγραφής.

2. Επί της άμεσης εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

55. Η Handlbauer εκτιμά ότι ο κανονισμός 2988/95 δεν έχει άμεση εφαρμογή στους επιχειρηματίες. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω κανονισμός περιορίζεται κατ' αυτήν στον καθορισμό «ενός κοινού νομικού πλαισίου σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις κοινοτικές πολιτικές», το οποίο τα κοινοτικά όργανα και τα κράτη μέλη πρέπει να σέβονται οσάκις εγκρίνουν νέους τομεακούς κανόνες για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων.

56. Συνεπώς, το άρθρο 3, παράγραφος 1, αποτελεί προγραμματική διάταξη στερούμενη αμέσου αποτελέσματος. Ως τέτοια διάταξη, δεν μπορεί να υπερτερεί των εθνικών και κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων που υπήρχαν ήδη κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 2988/95. Συνεπώς, εν προκειμένω, δεν εφαρμόζεται η τριετής, δυνάμενη να διακοπεί, προθεσμία της διατάξεως αυτής, αλλά η τριετής προθεσμία που προκύπτει από την παραπομπή στο άρθρο 1, παράγραφος 5, του ZollR-DG και στο άρθρο 221, παράγραφος 3, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα.

57. Κατά την Handlbauer, το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από τη διάταξη περί παραγραφής που θεσπίστηκε πρόσφατα, για τον τομέα των επιστροφών λόγω εξαγωγής, με τον κανονισμό 800/1999. Συγκεκριμένα, και αυτός ο κανονισμός προβλέπει, στο άρθρο 52, παράγραφος 4, τετραετή προθεσμία παραγραφής. Σε περίπτωση που η ίδια τετραετής προθεσμία παραγραφής του κανονισμού 2988/95 είχε άμεση εφαρμογή, παρατηρεί η Handlbauer, η θέσπιση νέας διατάξεως θα ήταν περιττή και άνευ νοήματος.

58. Τα συμπεράσματα της Αυστριακής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής είναι τουναντίον εντελώς αντίθετα. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή τους, ο κανονισμός 2988/95, από μόνος του, «ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος» (άρθρο 249, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ και άρθρο 11 του εν λόγω κανονισμού). Κατά συνέπεια, οι διατάξεις περί παραγραφής τις οποίες προβλέπει υπερτερούν των αντιθέτων εθνικών διατάξεων.

59. Συναφώς, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Επιτροπή υπενθυμίζουν ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 επιφυλάσσει μόνο στα κοινοτικά όργανα την εξουσία να προβλέπουν, με τους τομεακούς κανόνες, προθεσμίες παραγραφής συντομότερες των τεσσάρων ετών. Αντιθέτως, δυνάμει της παραγράφου 3 της προπαρατεθείσας διατάξεως, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να θεσπίσουν μόνο μακρότερες προθεσμίες. Για τον λόγο αυτόν, διευκρινίζει

η Αυστριακή Κυβέρνηση, η τριετής προθεσμία η οποία ισχύει στο τελωνειακό δίκαιο και την οποία υπενθυμίζει ο AEG όσον αφορά τις επιστροφές λόγω εξαγωγής δεν μπορεί να έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

Εκτίμηση

60. Θα ήθελα να υπενθυμίσω κατ' αρχάς ότι, ως γνωστόν, κατά το άρθρο 249, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ «ο κανονισμός έχει γενική ισχύ» και «ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος». Συνεπώς, λόγω της φύσεώς του και της λειτουργίας του στο σύστημα πηγών του κοινοτικού δικαίου, παράγει, «κατά κανόνα, άμεσα αποτελέσματα στις εθνικές έννομες τάξεις, χωρίς να απαιτείται από τις εθνικές αρχές να λάβουν μέτρα εφαρμογής» [22]

61. Είναι αληθές ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Δικαστήριο δέχεται ότι «για τη θέση σε ισχύ ορισμένων από τις διατάξεις» ενός κανονισμού «ενδέχεται να απαιτείται η λήψη μέτρων εφαρμογής από τα κράτη μέλη» [23]. Πάντως, δεν νομίζω ότι τούτο ισχύει ως προς το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95. Πράγματι, η εφαρμογή της τετραετούς παραγραφής που προβλέπει το άρθρο αυτό δεν αφήνει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη και συνεπώς δεν προϋποθέτει την εκ μέρους τους έκδοση κανενός εκτελεστικού μέτρου.

62. Δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι ο κανονισμός δέχεται τη δυνατότητα προβλέψεως, με τους κοινοτικούς τομεακούς κανόνες, συντομοτέρων προθεσμιών παραγραφής, αλλά όχι κάτω των τριών ετών (άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, τελευταία περίοδος) και, με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, προθεσμιών μακροτέρων των τεσσάρων ετών (άρθρο 3, παράγραφος 3). Αν γίνει χρήση της δυνατότητας αυτής, θα προβλεφθούν προφανώς συγκεκριμένες διατάξεις, κοινοτικές ή εθνικές· σε διαφορετική περίπτωση, η εν λόγω διάταξη είναι από μόνη της αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να εφαρμοσθεί άμεσα από τις εθνικές αρχές προκειμένου να εξακριβωθεί αν τα μέτρα ή οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν για την πάταξη μιας παρανομίας θεσπίσθηκαν εγκαίρως.

63. Κατά συνέπεια, εθνικές διατάξεις όπως το άρθρο 1, παράγραφος 5, του AEG (και οι διατάξεις στις οποίες παραπέμπει), οι οποίες προβλέπουν προθεσμία παραγραφής *συντομότερη* της τετραετίας και, επομένως, αντιβαίνουν στον προπαρατεθέντα κανονισμό, πρέπει να παραμείνουν ανεφάρμοστες, μολονότι προϋπάρχουν του κανονισμού.

64. Κατόπιν τούτου, δεν νομίζω ότι μπορεί να υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι όλες οι εθνικές αρχές, περιλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, πρέπει να τηρούν την προαναφερθείσα τετραετή προθεσμία σε όλους τους τομείς του κοινοτικού δικαίου, περιλαμβανομένου αυτού που μας ενδιαφέ-

22 — Βλ. αποφάσεις της 17ης Μαΐου 1972, 93/71, Leonesio (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 41, σκέψη 5), και της 11ης Ιανουαρίου 2001, C-403/98, Monte Arcosu, (Συλλογή 2001, σ. I-103, σκέψη 26).

23 — Προπαρατεθείσα απόφαση Monte Arcosu, σκέψη 26.

ρει εν προκειμένω, του τομέα των επιστροφών λόγω εξαγωγής για τα γεωργικά προϊόντα.

65. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός 2988/95 εισάγει, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, «γενικό κανόνα», ο οποίος θεσπίστηκε ακριβώς με σκοπό την «καταπολέμηση των πράξεων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων *σε όλους τους τομείς*» [24] (τρίτη αιτιολογική σκέψη). Κατά συνέπεια, πρέπει να έχει εφαρμογή σε όλους τους τομείς που προβλέπουν οι κοινοτικές πολιτικές. Η γενική του εφαρμογή παύει μόνον οσάκις, σε ένα συγκεκριμένο τομέα, υπάρχει ειδική ρύθμιση η οποία, εντός των ορίων που δέχεται ο ίδιος ο κανονισμός, προσαρμόζει τις λεπτομέρειες της προστασίας των προαναφερθέντων συμφερόντων στις ειδικές επιταγές του ρυθμιζομένου τομέα, ήτοι επομένως ένας κοινοτικός τομεακός κανόνας που καθορίζει συντομότερη προθεσμία ή μια κρατική ρύθμιση που προβλέπει μακρότερη προθεσμία.

66. Κατά την ημερομηνία των επιδίκων πραγματικών περιστατικών, δεν υπήρχε, ως προς τις επιστροφές λόγω εξαγωγής για τα γεωργικά προϊόντα, καμία ειδική διάταξη επί της παραγραφής της αποδόσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Μόνον αργότερα το άρθρο 52, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', του κανονισμού 800/1999 θέσπισε προθεσμία παραγραφής, αλλά αυτή, όπως προεκτέθηκε, δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

24 — Η υπογράμμιση δική μου.

67. Πράγματι, αντιθέτως προς όσα προφανώς υποστηρίζει η Handlbauer, η διάταξη αυτή δεν μεταφέρει τον κατ' αυτήν στερούμενο άμεσης εφαρμογής κανόνα του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/95. Αντιθέτως, προβλέπει για τον υπό εξέταση τομέα ένα ειδικό καθεστώς παραγραφής το οποίο, καθαυτό, υπερτερεί βεβαίως του γενικού καθεστώτος, αλλά μόνον ως προς τις περιπτώσεις στις οποίες έχει εφαρμογή ratione temporis.

68. Συνεπώς, καταλήγοντας επί του ζητήματος αυτού, δέχομαι ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 έχει άμεση εφαρμογή εντός των κρατών μελών. Ειδικότερα, η τετραετής προθεσμία παραγραφής την οποία προβλέπει το άρθρο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται άμεσα από τις εθνικές αρχές, περιλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις κοινοτικές πολιτικές, υπό την επιφύλαξη κοινοτικής τομεακής ρυθμίσεως προβλέπουσας συντομότερη προθεσμία (όχι όμως κάτω των τριών ετών) ή εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως καθορίζουσας μακρότερη προθεσμία.

3. Επί της εννοίας της πράξεως που διακόπτει την παραγραφή

69. Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν το Δικαστήριο αν η γνωστοποίηση του ελέγχου τον οποίο αφορά η υπό κρίση υπόθεση αποτελεί πράξη που αποσκοπεί στη διερεύνηση παρατυπίας ή στη δίωξη λόγω παρατυπίας,

η οποία διακόπτει την προθεσμία παραγραφής του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95.

70. Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί συνοπτικώς ότι ο κανονισμός 4045/89 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν ετησίως προγράμματα ελέγχου επί ενός δείγματος επιχειρήσεων οι οποίες διενεργούν πράξεις εμπίπτουσες στο σύστημα χρηματοδοτήσεως του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων. Δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίζουν τις ελεγκτέες επιχειρήσεις με βάση τη σπουδαιότητά τους στο πλαίσιο του συστήματος χρηματοδοτήσεως από το ΕΓΤΠΕ και προκαθορισμένα κριτήρια περί της υπάρξεως κινδύνου.

71. Μεταξύ των προς χρησιμοποίηση κριτηρίων για την οργάνωση των σχεδίων ελέγχου, οι αυστριακές αρχές έλαβαν ιδίως υπόψη τη συχνότητα των παρανομιών των επιχειρηματιών. Κατ' εφαρμογήν του κριτηρίου αυτού, αποφάσισαν να περιλάβουν την Handlbauer μεταξύ των εταιριών που έπρεπε να υποβληθούν σε έλεγχο όσον αφορά τις εξαγωγές του 1996, δεδομένου ότι πλείονες παρανομίες είχαν ήδη αναφανεί εντός της επιχειρήσεως αυτής στις πράξεις που διενεργήθηκαν το προηγούμενο έτος. Συνεπώς, στις 20 Δεκεμβρίου 1999, οι εν λόγω αρχές απέστειλαν γνωστοποίηση στην Handlbauer, πληροφορώντας τη ότι θα προέβαιναν σε έλεγχο των εξαγωγών του έτους 1996 στον τομέα των οργανώσεων των αγορών του βοείου και του χοιρείου κρέατος.

72. Κατόπιν τούτου, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι η Handlbauer δίδει αρνητική απάντηση στο υπό εξέταση εν προκειμένω ερώτημα. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι η διακοπή της προθεσμίας παραγραφής μπορεί να επέλθει μόνον κατόπιν πράξεων των αρμοδίων αρχών οι οποίες αφορούν συγκεκριμένη παρανομία. Αντιθέτως, ούτε η γνωστοποίηση ούτε η διενέργεια ενός ελέγχου αποφασισθέντος κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 4045/89, ο οποίος αφορά γενικώς τις πράξεις εξαγωγής που πραγματοποιούνται από επιχειρηματία κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων, έχει το αποτέλεσμα αυτό.

73. Η Αυστριακή Κυβέρνηση δεν λαμβάνει θέση ως προς το διακόπτον την παραγραφή αποτέλεσμα της γνωστοποιήσεως προς την Handlbauer. Υπογραμμίζει αντιθέτως ότι, εν προκειμένω, η προθεσμία παραγραφής διακόπηκε εν πάση περιπτώσει με τη διενέργεια του ελέγχου στην Handlbauer. Κατά την κυβέρνηση αυτή, το γεγονός ότι η εν λόγω επιχείρηση επελέγη βάσει αναλύσεως των κινδύνων η οποία πραγματοποιήθηκε κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 4045/89 δεν ασκεί καμία επιρροή. Αντιθέτως, το γεγονός ότι ο έλεγχος γνωστοποιήθηκε στην ενδιαφερομένη επιχείρηση και πραγματοποιήθηκε από την αρμόδια αρχή είναι καθοριστικό.

74. Η Επιτροπή εκτιμά αντιθέτως ότι η γνωστοποίηση του ελέγχου που αποφασίστηκε δυνάμει του κανονισμού 4045/89 συνιστά πράξη η οποία διακόπτει την προθεσμία παραγραφής. Ειδικότερα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, κάθε πράξη διερευνήσεως εκ μέρους της αρμόδιας αρχής, γνωστοποιηθείσα στον ενδιαφερόμενο, παράγει το

αποτέλεσμα αυτό. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή δεν επιτάσσει όπως η πράξη διερευνήσεως αφορά συγκεκριμένη παρανομία. Άλλωστε, προσθέτει η Επιτροπή, η σχέση με συγκεκριμένη παρανομία δεν θα μπορούσε ποτέ να προσδιοριστεί εκ προοιμίου κατά την ημερομηνία της γνωστοποιήσεως του ελέγχου, αλλά προκύπτει πάντοτε εκ των υστέρων, μετά την ολοκλήρωση του καθαυτό ελέγχου.

75. Η ερμηνεία που προτείνει η Επιτροπή δεν με πείθει.

76. Ειδικότερα, φρονώ ότι δεν μπορώ να συνταχθώ με την άποψη κατά την οποία μια γνωστοποίηση όπως η διαβιβασθείσα στην Handlbauer, μολονότι δεν αποτελεί πράξη η οποία αποσκοπεί στη δίωξη λόγω της παρανομίας, αποτελεί παρά ταύτα «πράξη διερευνήσεως», ικανή να διακόψει την προθεσμία παραγραφής, υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95.

77. Πράγματι, μου φαίνεται παρά ταύτα αμφίβολο μια πράξη η οποία περιορίζεται στην κατά γενικό τρόπο ανακοίνωση της διενεργείας ελέγχου επί όλων των πράξεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια ενός έτους στο πλαίσιο πλειόνων οργανώσεων αγοράς να μπορεί να θεωρηθεί αφ' εαυτής ως πράξη διερευνήσεως.

78. Νομίζω ότι την αμφιβολία αυτή επιτρέπει κατ' αρχάς το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του ίδιου του κανονισμού 2988/95, το οποίο επιτάσσει όπως η πράξη που διακόπτει την προθεσμία παραγραφής είναι καθορισμένη και ακριβής, υπό την έννοια ότι πρέπει να αφορά *συγκεκριμένη παρανομία*. Παρά τη διαφορετική άποψη της Επιτροπής, πράγματι, νομίζω ότι η Handlbauer ορθώς υποστηρίζει ότι η διατύπωση της διατάξεως αυτής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η προθεσμία παραγραφής μπορεί να διακοπεί μόνον αν η πράξη που σκοπεί στη διερεύνηση της παρανομίας ή στη δίωξη λόγω παρανομίας, η οποία κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο, αναφέρεται σε μία ή πλείονες *συγκεκριμένες παρανομίες*.

79. Εξάλλου, υπέρ της εννοίας αυτής συνηγορούν εξάλλου σχεδόν όλα τα κείμενα της εν λόγω διατάξεως στις διάφορες γλώσσες, από τα οποία προκύπτει ότι η πράξη που διακόπτει την προθεσμία παραγραφής πρέπει να αποσκοπεί στη διερεύνηση ή στη δίωξη λόγω «*της παρατυπίας*». Συνεπώς, ακόμη και η πράξη που σκοπεί στη διερεύνηση δεν μπορεί να αναφέρεται σε αόριστες παρανομίες, αλλά πρέπει να αφορά συγκεκριμένη παρανομία [25].

25 — Η ερμηνεία αυτή, μολονότι δεν προκύπτει σαφώς από το ιταλικό και το γερμανικό κείμενο του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, προκύπτει από την πλειονότητα των γλωσσικών κειμένων της διατάξεως. Είναι ιδιαζόντως σαφή συναφώς το γαλλικό, το αγγλικό και το ισπανικό κείμενο της διατάξεως, τα οποία κάνουν λόγο αντιστοίχως περί: «acte [...] visant à l'instruction ou à la poursuite *del'irrégularité*» (η υπογράμμιση δική μου)· «act [...] relating to investigation or legal proceedings *concerningtheirregularity*» (η υπογράμμιση δική μου)· «acto [...] destinado a instruir *lairregularidad* o a ejecutar la acción *contralamisma*» (η υπογράμμιση δική μου). Βλ., υπό την έννοια αυτή επίσης το φινλανδικό, το ελληνικό, το ολλανδικό και το σουηδικό κείμενο.

80. Η ερμηνεία αυτή της διατάξεως προφανώς επιβεβαιώνεται επίσης από τον συνδυασμό του πρώτου και του τρίτου εδαφίου του άρθρου 3, παράγραφος 1. Στο πρώτο εδάφιο, προβλέπεται πράγματι ότι η προθεσμία παραγραφής «είναι τετραετής από τη διάπραξη *της παρατυπίας* [26] που ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1». Στη συνέχεια, στο τρίτο εδάφιο προβλέπεται ότι η προθεσμία αυτή διακόπτεται από πράξη σκοπούσα στη διερεύνηση ή στη δίωξη λόγω «*της παρατυπίας*» [27].

81. Κατά τη γνώμη μου, ο κοινοτικός νομοθέτης, χρησιμοποιώντας την έκφραση «της παρατυπίας» (στον ενικό και με οριστικό άρθρο) τόσο για τον καθορισμό της ημερομηνίας ενάρξεως της προθεσμίας παραγραφής, όσο και για τον καθορισμό της εννοίας της πράξεως η οποία τη διακόπτει, επιδίωξε να υπογραμμίσει ότι, αν η πράξη της αρμόδιας αρχής προορίζεται για τη διαπίστωση ή για την πάταξη *αορίστων παρανομιών*, δεν είναι ικανή να διακόψει την προθεσμία παραγραφής που έχει αρχίσει να τρέχει. Επομένως, η εν λόγω πράξη δεν μπορεί να είναι μια γενική προειδοποίηση περί της διενεργείας ελέγχου η οποία, λόγω της φύσεώς της, αναφέρεται αορίστως σε ένα σύνολο ενδεχομένων παραβάσεων· αντιθέτως, απαιτείται πράξη έχουσα την ιδιότητα της πράξεως που σκοπεί στη διερεύνηση ή στην πάταξη *αυτής της συγκεκριμένης παρανομίας*. Είτε ταυτίζεται με τη γνωστοποίηση του ελέγχου είτε εκδίδεται κατά τη διάρκεια ή κατά το πέρας του ελέγχου αυτού, αυτό που έχει σημασία είναι να είναι σαφές ότι η εν λόγω αρχή διερωτάται ως προς τη νομιμότητα *αυτής της συγκεκριμένης συμπεριφοράς*.

82. Κάθε άλλη ερμηνεία θα διέτρεχε επιπλέον τον κίνδυνο, κατά τη γνώμη μου, να έλθει σε αντίθεση προς «τη λειτουργία της εξασφαλίσεως της ασφαλείας δικαίου» η οποία αποτελεί χαρακτηριστικό κάθε προθεσμίας παραγραφής [28].

83. Πράγματι, φρονώ ότι δεν θα εκπλήρωνε τη λειτουργία αυτή μια προθεσμία παραγραφής δυνάμενη να διακοπεί με πράξη της διοικήσεως η οποία, όπως η απευθυνθείσα στην Handlbauer γνωστοποίηση, αφορά αδιακρίτως ένα σύνολο ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν από έναν ιδιώτη κατά τη διάρκεια ενός σχετικώς μακρού διαστήματος. Πράγματι, η πράξη αυτή θέτει εκ νέου υπό συζήτηση, επί τέσσερα ακόμη έτη, όλες τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα αυτό, πράγμα που θα συνεπαγόταν προφανώς σοβαρές δυσχέρειες για τους επιχειρηματίες, για τους οποίους θα καθίστατο ιδιαζόντως πολύπλοκος ο προγραμματισμός δραστηριοτήτων που τυγχάνουν κοινοτικών συνδρομών, δηλαδή ακριβώς δραστηριοτήτων που θα έπρεπε να διευκολύνονται με τη χορήγηση των συνδρομών αυτών.

26 — Η υπογράμμιση δική μου.

27 — Η υπογράμμιση δική μου.

28 — Βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 19), καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Οκτωβρίου 1991, T-26/89, De Compte κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1991, σ. II-781, σκέψη 68), της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-126/96 και T-127/96 BFM και EFIM κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-3437, σκέψη 67), Peix κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα (σκέψη 74), και της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, T-137/01, Neuss κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 123).

84. Αντιθέτως, με την άποψη που προτείνω εν προκειμένω, οι ιδιώτες θα είναι σε θέση να προβλέπουν ποιες, μεταξύ των πράξεων που διενήργησαν εντός συγκεκριμένου διαστήματος, πρέπει να θεωρηθούν ως οριστικές και ποιες, αντιθέτως, αφού *καθοριστούν με ακρίβεια* ως ενδεχόμενες παρανομίες, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως αποδόσεως ή κυρώσεως εκ μέρους της διοικήσεως. Έτσι, η αβεβαιότητα που συνδέεται προς την παρέλευση μιας νέας προθεσμίας παραγραφής περιορίζεται σε συγκεκριμένες πράξεις.

85. Εξάλλου, δεν νομίζω ότι η λύση αυτή επιβάλλει υπερβολική θυσία στην αρμόδια αρχή. Πράγματι, δεν ζητείται από τη διοικητική αρχή να *διαπιστώσει* την παρανομία για να μπορεί να τύχει νέας προθεσμίας παραγραφής. Αρκεί, στη γνωστοποιηθείσα προς τον ενδιαφερόμενο πράξη, να καθορίζει ειδικά την παρανομία, δηλαδή να εκφράζει προς τον επιχειρηματία αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς την οποία έχει παρατηρήσει.

86. Εν προκειμένω, η γνωστοποίηση προς την Handlbauer του ελέγχου που αποφασίστηκε δυνάμει του κανονισμού 4045/89 αφορούσε αδιακρίτως όλες τις πράξεις εξαγωγής που αυτή είχε πραγματοποιήσει το 1996 στο πλαίσιο των οργανώσεων των αγορών του βοείου και του χοιρείου κρέατος. Ως εκ τούτου, δεν είναι κατά τη γνώμη μου ικανή, κατόπιν των ανωτέρω, να διακόψει την προθεσμία παραγραφής για την απόδοση της επιστροφής που χορηγήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου του έτους εκείνου.

87. Κατόπιν τούτου, πρέπει πάντως να επισημάνω ότι, όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, κατά τον έλεγχο που γνωστοποιήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 1999 και κατόπιν «διεξήχθη το 2000 [...] διαπιστώθηκε ότι, για *πολλές*[29] εξαγωγές κρέατος, δεν είχε αποδειχθεί η κοινοτική καταγωγή του εμπορεύματος». Συνεπώς, νομίζω ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι ο έλεγχος ακολούθησε τη γνωστοποίηση και ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, προσήφθησαν παρά ταύτα στην Handlbauer πλείονες *συγκεκριμένες παρανομίες*, μεταξύ των οποίων αυτή η οποία αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση ένδικης διαφοράς.

88. Κατά συνέπεια, μολονότι είναι αληθές ότι η εν λόγω γνωστοποίηση δεν μπορούσε να διακόψει την προθεσμία παραγραφής για την ανάκτηση της χορηγηθείσας στις 24 Σεπτεμβρίου 1996 επιστροφής, το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να παρήχθη με την επίκριση της παρανομίας στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου. Συγκεκριμένα, κατά την ημερομηνία εκείνη, η αυστριακή αρχή προέβη σε πράξη αφορώσα τη διερεύνηση *και αυτής της συγκεκριμένης παρανομίας*, η οποία αποτέλεσε στη συνέχεια αντικείμενο της αποφάσεως της 20ής Ιανουαρίου 2001. Πάντως, στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να

29 — Η υπογράμμιση δική μου.

το εκτιμήσει, εξακριβώνοντας αν όντως, στο πλαίσιο ή κατόπιν του ελέγχου, η αρμόδια αρχή εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα της χορηγήσεως της προαναφερθείσας επιστροφής λόγω εξαγωγής.

89. Για τους ανωτέρω λόγους, προτείνω συνεπώς στο Δικαστήριο να δώσει στο Unabhängiger Finanzsenat την απάντηση ότι, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, η προθεσμία παραγραφής για τη δίωξη λόγω συγκεκριμένης παρανομίας δεν διακόπτεται με τη γνωστοποίηση ελέγχου που αποφασίστηκε, σύμφωνα με τον κανονισμό 4045/89, βάσει παραγόντων που συνεπάγονται κινδύνους παρανομιών και ιδίως λαμβανομένης υπόψη της συχνότητας των πράξεων που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων, αν η γνωστοποίηση αυτή αφορά αδιακρίτως όλες τις πράξεις που διενήργησε ένας επιχειρηματίας στο πλαίσιο πλειόνων οργανώσεων των αγορών κατά τη διάρκεια ενός σχετικώς μακρού διαστήματος. Για να διακοπεί η προθεσμία παραγραφής, πρέπει η γνωστοποιούμενη στον ενδιαφερόμενο πράξη να καθορίζει ειδικά μία ή περισσότερες συγκεκριμένες παρανομίες.

V — Πρόταση

90. Υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στο Unabhängiger Finanzsenat τις ακόλουθες απαντήσεις:

«1) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έχει εφαρμογή επί

αποφάσεως, όπως η εκδοθείσα εν προκειμένω, η οποία διατάσσει την απόδοση ποσού το οποίο κρίθηκε αχρεωστήτως καταβληθέν και επιβάλλει κύρωση.

2) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έχει άμεση εφαρμογή εντός των κρατών μελών. Ειδικότερα, η τετραετής προθεσμία παραγραφής την οποία προβλέπει το άρθρο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται άμεσα από τις εθνικές αρχές, περιλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις κοινοτικές πολιτικές, υπό την επιφύλαξη κοινοτικής τομεακής ρυθμίσεως προβλέπουσας συντομότερη προθεσμία (όχι όμως κάτω των τριών ετών) ή εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως καθορίζουσας μακρότερη προθεσμία.

3) Δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, η προθεσμία παραγραφής για τη δίωξη λόγω συγκεκριμένης παρανομίας δεν διακόπτεται με τη γνωστοποίηση ελέγχου που αποφασίστηκε, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4045/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, περί των ελέγχων, εκ μέρους των κρατών μελών, των πράξεων που αποτελούν μέρος του συστήματος χρηματοδοτήσεως από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, και περί καταργήσεως της οδηγίας 77/435/ΕΟΚ, βάσει παραγόντων που συνεπάγονται κινδύνους παρανομιών και ιδίως λαμβανομένης υπόψη της συχνότητας των πράξεων που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων, αν η γνωστοποίηση αυτή αφορά αδιακρίτως όλες τις πράξεις που διενήργησε ένας επιχειρηματίας στο πλαίσιο πλειόνων οργανώσεων των αγορών κατά τη διάρκεια ενός σχετικώς μακρού διαστήματος. Για να διακοπεί η προθεσμία παραγραφής, πρέπει η γνωστοποιούμενη στον ενδιαφερόμενο πράξη να καθορίζει ειδικά μία ή περισσότερες συγκεκριμένες παρανομίες.»